

Pracovní tým 2 – Důchodový věk a valorizace důchodů

Informace o průběžně řešených agendách

Tomáš Kučera

13. jednání OK, MPSV, 8.10.2015

PT2 - DŮCHODOVÝ VĚK A VALORIZACE DŮCHODŮ - INFORMACE O PRŮBĚŽNĚ ŘEŠENÝCH AGENDÁCH

- ✓ **Důchodový věk** – průběžná diskuse vybraných otázek *Věcného záměru zákona upravujícího ukončení zvyšování důchodového věku při dosažení věku 65 let a implementaci mechanismu pravidelné revize stanovení důchodového věku*
- ✓ **Valorizace** – příprava *Zelené knihy o státních důchodech a jejich zvyšování* a její využití při sběru námětů na případné reformní kroky v oblasti valorizací a vyměřování, prvotní hodnocení odpovědí

ZELENÁ KNIHA O STÁTNÍCH DŮCHODECH A JEJICH ZVYŠOVÁNÍ

- ✓ Přínos ZK
- ✓ Parametry šetření
- ✓ Základní výsledky šetření
- ✓ Prezentace výsledků členům OK
- ✓ Další postup prací na zadání PT2 s využitím výsledků šetření

ZELENÁ KNIHA O STÁTNÍCH DŮCHODECH A JEJICH ZVYŠOVÁNÍ

Přínos Zelené knihy:

- ✓ ZK umožnila členům PT2, respondentům a dalším zájemcům utřídit si vědomosti a představy o vyměřování státních důchodů a jejich valorizacích
- ✓ ZK dala možnost širší veřejnosti vyjádřit se k položeným a dalším otázkám fungování důchodového systému
- ✓ ZK přinesla množství různorodých podnětů a návrhů
- ✓ Souhrnné hodnocení odpovědí zahrnuje úvahy a trendy obecnější povahy – „vynořující“ se alternativní strategie (MP) budoucího vyměřování starobních důchodů a jejich zvyšování

PARAMETRY ŠETŘENÍ

✓ Parametry šetření:

- zhruba deset stran textu
- 35 respondentů a cca 10 přispěvatelů pouze do volné diskuse

✓ Otázky k:

- k základní výměře důchodů (3)
- k procentní výměře důchodů (5)
- ke vztahu základní a procentní výměry důchodů (2)
- ke zvyšování již vyměřených důchodů (6)
- volný komentář

ZELENÁ KNIHA O STÁTNÍCH DŮCHODECH A JEJICH ZVYŠOVÁNÍ

Prezentace výsledků členům OK:

- ✓ Souhrnné vyhodnocení odpovědí
- ✓ Úplný přehled odpovědí respondentů na otázky ZK uspořádaný po jednotlivých otázkách
- ✓ Úplný přehled volných odpovědí

Odpovědi k základní výměře důchodů / k součtu základní výměry důchodů a minimální hranice procentní výměry důchodů:

Základní výsledky šetření:

ZELENÁ KNIHA O STÁTNÍCH DŮCHODECH A JEJICH ZVYŠOVÁNÍ
SOUHRNNÉ VYHODNOCENÍ ODPOVĚDÍ
(pracovní podklad určený k další diskusi)

Úvodem

Odpovědi na otázky Zelené knihy nabízejí množství často různorodých podnětů a návrhů na řešení dané problematiky. V tomto souhrnném vyhodnocení jsme se pokusili zachytit především ty úvahy a trendy, které mají obecnější povahu a bylo by možno je charakterizovat jako vynořující se **alternativní strategie** hledání odpovědí na otázku, jakými směry by bylo možno a žádoucí se při vyměřování starobních důchodů a jejich zvyšování do budoucna ubírat.

Odpovědi k základní výměře důchodů / k součtu základní výměry důchodů a minimální hranice procentní výměry důchodů:

O **nutnosti zachovat základní výměru důchodů** (případně součet základní výměry důchodů a minimální hranice procentní výměry důchodů) respondenti nepochybuji se zdůvodněním, že jde o základní stavební kámen solidární dimenze důchodového systému.

Jako potřebná úroveň základní výměry důchodů (případně součtu základní výměry důchodů a minimální hranice procentní výměry důchodů) se uvažuje **životní minimum samostatně žijícího jednotlivce** násobené koeficientem ve výši 1,0 až 1,5; případně součet životního minima jednotlivce a nákladů na bydlení ve středně velkém sídle.

Další představou o stanovení výše pevné výměry důchodů je **podíl na průměrné mzdě**, který se v návrzích pohybuje **od 9 % do 90 %**. V některých případech jsou formulovány obecné myšlenky, že by pevná výměra měla stačit **k ochraně před nouzí** a měla by být **minimálním důchodem**, případně by měla brát v úvahu **péči o závislé osoby**.

Ve vazbě na celkovou výši důchodu se objevuje myšlenka **zrušit pevnou výměru u vyšších důchodů** a dále myšlenka **podstatně zvýšit podíl pevné částky** na celkové výši důchodu.

Pokud jde o **financování pevné výměry**, zmiňují se vzhledem k jejímu sociálnímu charakteru možnost financovat ji **z obecných daní**.

Odpovědi k zachování/změně první redukční hranice na úrovni 44 % průměrné celostátní mzdy

Zde jsou přístupy respondentů výrazně, ale přitom rovnoměrně diferencované: od souhlasu se **zachováním první redukční hranice ve stávající procentní výši**, přes souhlas s jejím **zvyšováním**, které by však bylo podmíněno dostatkem zdrojů s ohledem na potřebu zajištění sociálně opodstatněné míry solidarity v důchodovém systému, až ke konstatování, že by měla být vyšší a měla by se více blížit původním 75 %.

Odpovědi k 26% redukcí výdělků, přesahujících první redukční hranici

Respondenti se přimlouvají buď za **zachování nebo** (většinou) za **zvýšení této úrovně**. Zvýšení případně:

- podmiňují **dostatečnými zdroji** a ohledem na potřebu zajištění sociálně opodstatněné úrovně náhradového poměru v důchodovém systému;

ZELENÁ KNIHA O STÁTNÍCH DŮCHODECH A JEJICH ZVYŠOVÁNÍ

Výtah ze souhrnné vyhodnocení odpovědí:

- 1.** Nutnost zachovat základní výměru důchodů/součet základní a minimální procentní výměry – základní prvek solidárnosti v DS – a zvýšit jej, aby plnil roli minimálního důchodu a zároveň ochrany před chudobou
- 2.** Výměra důchodu by měla brát v úvahu péči o závislé osoby
- 3.** Zachovat první redukční hranici nebo ji postupně zvýšit ze 44 % až na 75 % PM
- 4.** Zachovat nebo zvýšit procento (dnes 26 %) započítaných výtěžků (snížit redukci) nad první redukční hranicí

ZELENÁ KNIHA O STÁTNÍCH DŮCHODECH A JEJICH ZVYŠOVÁNÍ

Výtah ze souhrnné vyhodnocení odpovědí:

5. Započítání výchovy dětí při vyměřování důchodu
6. Poslední roky před odchodem do důchodu ohodnotit vyšší procentní sazbou
7. Valorizací zachovat životní standard důchodců, zamezit poklesu reálné hodnoty důchodů, zajistit podíl na růstu blahobytu, zajistit důstojný život důchodců a vyřešit problém znehodnocování dříve vyměřených důchodů
8. Připoutat valorizace k růstu reálných mezd a spotřebitelských cen, indexovat je indexem životních nákladů důchodců

ZELENÁ KNIHA O STÁTNÍCH DŮCHODECH A JEJICH ZVYŠOVÁNÍ

Výtah ze souhrnné vyhodnocení odpovědí:

9. Více valorizovat nejnižší důchody
10. Respondenti se většinou odmítavě staví k testování příjmových poměrů vč. ohrožení chudobou
11. Valorizace ze zákona s omezenými pravomocemi vlády – „poloautomat“
12. Neurčitý postoj k relevanci náhradového poměru z hlediska valorizace důchodů
13. Valorizovat dle růstu HDP

ZELENÁ KNIHA O STÁTNÍCH DŮCHODECH A JEJICH ZVYŠOVÁNÍ

Další postup prací na zadání s využitím výsledků šetření:

- ✓ Jak přetřídít a významově rozlišit jednotlivé náměty respondentů?
 - definice hodnotícího rámce – základních principů přístupu k valorizacím (a tím také k vyměřování důchodů) – ideál: Zajištění důstojného života, tj. života důchodců nad hranicí chudoby (definice chudoby(?)) – solidárnost a zároveň zásluhovost systému – systémovost řešení – postupný (a pokud možno plynulý) přechod systému od současného stavu k ideálu
- ✓ Sestavit návrhy scénářů zvyšování (a vyměřování) důchodů
- ✓ Propočítat možné náklady a další standardní ukazatele a provést základní SWOT analýzu scénářů
- ✓ Navrhnout pokud možno alternativní řešení, aby se zvýšila šance na přijetí návrhu v OK

ZELENÁ KNIHA O STÁTNÍCH DŮCHODECH A JEJICH ZVYŠOVÁNÍ

Děkuji za pozornost